

OLIMPIADA DE ISTORIE - 2019
Etapa națională**Clasa a XII-a**

- Timpul de lucru este de trei ore.
- Ambele subiecte sunt obligatorii.
- Se acordă 10 puncte din oficiu, care se adaugă la Subiectul I.
- Subiectele se tratează pe foi separate.

SUBIECTUL I**(40 de puncte)**

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Ștefan a trebuit în prima parte a domniei sale să plătească tribut lui Mahomed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului. A refuza tributul ar fi însemnat să aibă din capul locului dușmănia celei mai puternice forțe militare și politice din vremea aceea, a Turciei lui Mahomed al II-lea. O asemenea politică însă comporta mari primejdii. Cine îndrăznește să o facă, trebuia să își ia toate măsurile, toate precauțiile. Într-adevăr, turcii puteau amenința Moldova nu numai direct, dar și indirect, prin cei care ascultau de dânzii, și anume, pe de o parte, prin muntenii, care erau cu totul în mâna lor, pe de altă parte, prin tătarii din Crimeea. Cel dintâi lucru care se impunea era, prin urmare, scoaterea Munteniei din sfera de influență turcească, asigurarea, printr-un domn devotat lui Ștefan, că armata acestei țări nu se mai aliază armatei sultanului... așadar, îndepărtarea din scaun a lui Radu cel Frumos, sluga prea plecată a turcilor. Este ceea ce va urmări Ștefan, timp de patru ani de zile, din 1470 până în 1474 [...]. Tocmai în vremea aceasta, se pregătea să intre în Muntenia o mare armată turcă, în frunte cu Soliman Hadâmbul, care avea poruncă strașnică de la sultan să-l supună pe Ștefan și să aducă Moldova din nou sub ascultarea Porții. Mahomed al II-lea avea într-adevăr motive puternice să se teamă de acțiunea lui Ștefan. Acesta, o dată tronul consolidat, nu numai că refuzase să mai plătească tributul, dar prin campaniile sale repetate în Țara Românească arăta că vrea să scoată și această țară de sub jugul turcesc. Apoi, nu se putea uita nici faptul că domnul Moldovei cucerise Chilia, această cetate pe care Mahomed al II-lea ar fi vrut-o pentru sine. Îndrăznețul ghiaur trebuia pedepsit.”

(C.C.Giurescu, *Istoria românilor*)

B. „Acțiunile domnului Țării Românești, care amenința stabilitatea dominației otomane în nordul Peninsulei Balcanice, au declanșat inevitabil reacția sultanului. Asaltul otoman, desfășurat în stilul nou al strategiei lui Mehmet al II-lea, caracterizat de îmbinarea operațiunilor terestre și navale, a început în iunie 1461, când sultanul, care preluase direct comanda trupelor sale, pătrunde pe teritoriul Țării Românești. [...] Marea oaste a sultanului, al cărei efectiv depășea 100 000 oameni, a înaintat înălăuntrul țării. După ce a înaintat până la Târgoviște, capitala țării, pe care a găsit-o pustie, sultanul a dat semnalul retragerii, fără a fi reușit să angajeze o luptă decisivă cu oastea domnului român. Dar eșecul a fost transformat de Mehmet al II-lea într-un succes politic grație acordului încheiat cu boierii Țării Românești care, pentru a scăpa de regimul apăsător al lui Vlad Țepeș, l-au acceptat ca domn pe fratele acestuia, Radu cel Frumos.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

C. „Ștefan a căutat un loc potrivit de luptă care să nu permită desfășurarea forțelor lui Soliman, mult superioare ca număr, și, în același timp să favorizeze mișcările proprii. Un asemenea loc era în fața orașului Vaslui, la confluența Racovei cu râul Bârlad. Terenul mlăștinos, mărginit de păduri, corespundea de minune intențiilor lui Ștefan. Aici s-a și dat lupta. În ziua de 10 ianuarie 1475, într-o marș, se lăsase o negură deasă care favoriza în gradul cel mai înalt atacul pentru cei care știau locurile, și, dimpotrivă, îi încurca pe străinii necunoscători. Profitând de acest fapt, Ștefan a început lupta. Un detașament, în care intrau secuii, a atacat frontul armatei turcești, în timp ce un al doilea a atacat prin flanc. În momentul hotărâtor, Ștefan s-a aruncat el însuși în mijlocul bătăliei. Totodată, s-a produs, printr-un al treilea detașament, și un atac din spate, care a transformat retragerea lui Soliman în panică. Puterile creștine ale Europei s-au bucurat aflând de victoria de la Vaslui. Papa Sixt al VI-lea scrie lui Ștefan: ”Faptele tale săvârșite [...] cu înțelepciune și vitejie contra turcilor [...], inamicii comuni, au dus atâta celebritate numelui tău încât ești în unanimitate foarte mult lăudat.”

(C.C.Giurescu, *Istoria românilor*)

D. „Înțelegând inevitabilitatea unei noi ofensive otomane, Ștefan a început îndată după victorie să pregătească noua fază a luptei. Solii trimise în toate direcțiile, în Polonia și Ungaria, la Veneția și Roma, în Hanatul Crimeii și la Caffa, au încercat să lărgească coaliția antiotomană pentru a da

Moldovei posibilitatea să înfrunte în condiții mai bune noul atac al lui Mehmet al II-lea. În iulie 1475, punând capăt conflictului lor, Ștefan și Matias Corvin au încheiat un tratat de alianță antiotomană care punea baze noi raporturilor dintre cele două țări. La rândul său, sultanul, pentru a da mai multe șanse de reușită noii înfruntări în curs de pregătire cu Moldova, a organizat în prealabil o mare expediție în Crimeea, în urma căreia Caffa și întregul sistem de colonii genoveze din nordul Mării Negre au intrat sub dominația otomană (iunie 1475). Fapt mai grav, Hanatul tătar din Crimeea se supune acum sultanului, devenind un stat vasal Porții Otomane. Moldova era prinsă în cleștele coaliției turco-tătare. În iunie 1476, Mehmet al II-lea a intrat în Moldova în fruntea unei oști, imense pentru acea vremea, care depășea 100 000 de oameni. Sosirea sa fusese precedată de raiduri devastatoare ale tătarilor din Crimeea, respinși de Ștefan, cu prețul unei mari dispersiuni de forțe. Încercarea domnului de a opri înaintarea sultanului spre Suceava, capitala țării, a fost zdrobită de invadatori pe valea Pârâului Alb, la locul numit Războieni, unde a căzut în luptă o parte însemnată a elitei ostășești a țării (26 iulie 1476).“

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse istorice, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un eveniment din sursa **C**, menționând o cauză și o consecință diplomatică ale acestuia, selectate din sursa **A**, respectiv din sursa **D**. **5 puncte**
2. Prezentați o caracteristică a politicii externe desfășurate de Ștefan cel Mare în deceniul șapte al secolului al XV-lea, utilizând și o informație precizată în sursa **A**. **7 puncte**
3. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*) **3 puncte**
4. Formulați, pe baza celor patru surse date, un punct de vedere referitor la implicarea spațiului românesc în relațiile internaționale în secolul al XV-lea, susținându-l cu câte o informație selectată din fiecare sursă. **7 puncte**
5. Prezentați două fapte istorice la care participă românii de la est de Carpați, în a doua jumătate a secolului al XIV-lea - prima jumătate a secolului al XV-lea, stabilind o asemănare între aceste fapte. **12 puncte**
6. Argumentați, prin două fapte istorice, un punct de vedere referitor la existența unei constante în desfășurarea acțiunilor la care participă românii din sudul Carpaților, în secolul al XIII-lea – prima jumătate a secolului al XIV-lea. **6 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(50 de puncte)

Elaborați, în aproximativ cinci pagini, un eseu despre acțiunile desfășurate de români în secolele al XVIII-lea – al XX-lea, având în vedere:

- prezentarea unei constante în acțiunile desfășurate de români, în secolul al XVIII-lea, în cadrul relațiilor internaționale;
- menționarea unei asemănări între instituțiile centrale din spațiul românesc extracarpatic și din cel intracarpatic, în secolul al XVIII-lea;
- prezentarea a două asemănări între un proiect politic referitor la statul român modern elaborat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și Constituția din 1866;
- prezentarea a două consecințe din a doua jumătate a secolului al XIX-lea ale implicării României în relațiile internaționale;
- prezentarea unei constante în desfășurarea faptelor istorice la care participă România în relație cu o mare alianță, la începutul secolului al XX-lea;
- argumentarea, prin două fapte istorice, a unui punct de vedere referitor la evoluția României, în perioada 1931-1950.

Notă!

Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, argumentarea unui punct de vedere (prezentarea faptelor istorice relevante și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.